

פרוטוקול ועדת איכות סביבה מתאריך 30.3.2022

הדיון התקיים באפליקציית ה"זום"

נושאי הדיון:

- הצגת פרויקט חלוקת עצים לשתייה בחצרות בניינים משותפים
- הצגת תכנית המוסכים הירוקים בתל אביב-יפו
- דיווח על הרחבת פרויקט שכונות מקיימות

פתיחה

ראובן לדיאנסקי, סגן ראש העירייה (חי – חילונים ירוקים) ויו"ר הוועדה: אני מבקש להתחיל במעט עדכונים לגבי דברים שקרו מאז הישיבה האחרונה. אחד הדברים היותר מרגשים בעיני הוא פרויקט שתילת העצים בחצרות הבתים המשותפים, במסגרת ההתחייבות שיש לנו לשתילת 100,000 עצים עד לשנת 2023. התחלנו בפרויקט של חלוקת עצים לתושבים כדי שהם ישתלו בחצרות הפרטיות שלהם, עד היום זה נעשה בשתי שכונות. כ-300 עצים בהדר יוסף ועוד 140 עצים בשפירא. טל תציג את הפרויקט בהמשך.

דבר נוסף שהוא בבחינת פריצת דרך הוא המרתון הירוק. ב-25 בפברואר היה מרתון והשתתפו בו 40 אלף רצים בשלל מקצים. לראשונה היו בו צעדים משמעותיים בכל הקשור בהפחתת שימוש בבקבוקי מים. הופחתו כ-75% מבקבוקי המים מפלסטיק שחולקו, ביחס למרתון הקודם; הוגשו לרצים במסלולים עצמם כוסות ממוחזרות שאחרי המרתון עברו לקומפוסטציה; כל הפרסומים היו בדיגיטל ולא יצאה חוברת מודפסת; היתה אפשרות לתרום חולצות ספורט בתום המרוץ, ועוד כמה דברים. אני רואה בזה שלב ראשון ומשמעותי. גם אנשי המקצוע וגם הציבור ראו שזה ניתן, וצריך להמשיך ולעשות דברים משמעותיים יותר בהמשך. אני רוצה להודות לרשות הספורט, ולחברת ההפקות של המרתון – "כפיים". ישבנו איתם לשתי פגישות לפני המרתון, הסברנו עד כמה זה חשוב והם קיבלו את המשימה לקדם צעדים משמעותיים, על מנת להפחית בזבוז ושימוש בפלסטיק. השאיפה היא שכל אירוע במרחב הציבורי יהיה יותר ירוק ויותר מקיים, באופן משמעותי יותר מבעבר.

עוד החודש, לפני שבועיים חילק אגף התברואה 120 פחי מיחזור כחולים וכתומים בשפירא. בשבועות הקרובים יוצבו פחי מיחזור כאלה בפלורנטיין, שכונה שכבר שנים משוועת למיחזור משמעותי יותר. יש בה תושבים עם תודעה ורצון גדול מאוד למחזור. יש בנוסף גם את הפרויקט של שקיות מיחזור בשכונות של בתים צמודי קרקע. כל שכונות עבר הירקון כבר מרושתות, ועכשיו זה הגיע גם לדרום מזרח – ביצרון ורמת ישראל. פעם בשבוע מפנה רכב את השקיות עם אריזות הפלסטיק. תודה לרשות התברואה וכמובן לרשות לאיכות סביבה וקיימות שעוסקת בהסברה, שזה לא פחות חשוב כדי להבטיח שיתוף פעולה.

דבר נוסף, לפני שבועיים ועדת המשנה לתכנון ובנייה שינתה את מדיניות הבניה הירוקה בעיר. מדובר במדיניות חדשה ומתקדמת, על פיה העלינו בהתאם לתקן הבנייה הירוקה את הדרישות מוכב אחד לשניים ושלושה כוכבים. יש ממש התקדמות בכל הקשור לבנייה ירוקה. בניינים מעל 16 קומות נדרשים כעת ל-3 כוכבים. יש לי התחייבות מאנשי המקצוע במינהל ההנדסה שבתוך חצי שנה נשאף להביא לתיקון משמעותי יותר בכל הקשור למבני הציבור,

שכרגע עלינו בהם מכוכב אחד לשניים. השאיפה היא להגיע לשלושה כוכבים. אנחנו מובילים בתחום הזה, ונמצאים בכל הפרמטרים כוכב אחד לפחות מעל כל הרשויות האחרות בפורום ה-15. צריך להודות למהנדס העיר ולאדריכל העיר, ובעיקר לבועז קידר מנהל תכנון בר קיימא וד"ר קרן מיטראני שעסקו בכך באופן עקבי.

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות הסביבה וקיימות, עיריית תל אביב-יפו: אני רוצה להזכיר שעם פתיחת עונת הרחצה אנחנו מתחילים בקמפיין של "חד פעמי – לא בחוף שלי" להוצאת כלים חד פעמיים מהחופים, ואם נוכל אז אחר כך גם מהפארקים, החורשות וכו'. זו גם תהיה יריית הפתיחה לחודש האקלים, ובו סדרת אירועים שונים ומגוונים בתחום האקלים שייערכו בעיר.

אנחנו חונכים גם את "אוטו-בגד" – מיזם שבו אוטו יאסוף בגדים בעיר וימנע זריקה של טקסטיל לפחי האשפה הרגילים.

שמח לבשר גם שקיבלנו משרה נוספת של תכנון סביבתי. הכל מתחיל הרי בתכנון, ותכנון טוב שמתערב בשלבים המוקדמים של הבנייה בעיר מונע בעיות בשלבים מאוחרים יותר.

יש לנו שיתוף פעולה עם עיר עולם, ואנחנו ניתן את הזווית שלנו בנושא של איכות סביבה בכל הקשור לקשר בין העיר לבין חברות ההייטק שבה, ואותו כנ"ל לגבי מלונות. אלה דברים שעכשיו מתפתחים.

ראובן לדיאנסקי, סגן ראש העירייה ויו"ר הוועדה: לגבי הוצאת החד פעמי מהחופים – אנחנו העברנו לפני יותר משנה תיקון לחוק העזר שהסדיר את זה. יחד עם אילת, אנחנו הערים היחידות שעשו זאת. בישיבה הבאה ניתן סקירה לגבי ההיערכות בעיר, התשתית והפרסומית. הציבור והזכיינים של המסעדות בחופי הים הם פקטורים מכריעים בהקשר הזה. מי שבעיקר עוסקת בעניין הזה ברשות לאיכות סביבה זו ורד קריספין, הסגנית של איתן. אגף החופים מוביל את העניין הזה, אבל הרשות היא הגורם המקצועי הרלוונטי.

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות: יש גם את עינת גפן שאחראית על יחידת הקיימות, עם כל הצוות שלה, שמכינים תכנית שהיא הלב של העניין בכל הקשור ליישום של זה.

הצגת פרויקט חלוקת עצים לשתילה בחצרות בניינים משותפים

טל נדב, רכזת נטיעות עצים בחצרות פרטיות של תכנית היער העירוני, הרשות לאיכות הסביבה וקיימות, עיריית תל אביב-יפו: אי אפשר לדבר על תכנית היער העירוני מבלי לדבר על ההקשר הרחב יותר של תכנית ההיערכות לשינויי אקלים, שממנה בעצם נולד הפרויקט הזה. בשנת 2020 העירייה הגדירה שתי מטרות מפתח להתמודדות עם שינויי האקלים – קירור העיר וניהול המים בעיר. אחד האמצעים המרכזיים בקירור העיר היא תכנית היער העירוני. עצים מפחיתים את הטמפרטורה סביבם בכ-4 מעלות, הם מייצרים צל ותורמים להליכתיות. העירייה החליטה כמטרה לשתול 100,000 עצים עד לשנת 2030, מה שאומר 10,000 עצים בכל שנה. הפרויקט הוא שיתוף פעולה של הרשות לאיכות סביבה וקיימות, אגף שפ"ע ומשרד אדריכל העיר. היום נטועים בעיר כ-250,000 עצים, במרחב הפרטי והציבורי יחד.

המרחב הציבורי הוא מוגבל ויש הרבה אלמנטים שיש לקחת בחשבון ומגבילים את האפשרויות. הנטיעות במרחב הפרטי, בחצרות התושבים, מרחיבות את האפשרויות לנטיעת עצים. אנחנו שואפים להגיע לכמה שיותר חצרות פרטיות, ולטעת עצים כמה שיותר קרוב למדרכות כדי שיוכלו לתת צל ולהוריד את הטמפרטורה.

לפי התכנית השנתית שבנינו, בכל חודש נתמקד בשכונה אחרת בעיר. המיקוד בהתחלה יהיה בדרום ומזרח העיר, שם יש יותר מחסור בתכנית ירוקה וצל. בהמשך נרחב ליתר האזורים בעיר.

איך זה קורה – העצים מסופקים על ידי העירייה לתושבים מתוך רשימת עצים שנקבעה עם אגרונומית בכירה. אלו עצים שמתאימים לחצרות הפרטיות בגודל שלהם, עצי פרי שמותאמים לאקלים המקומי, עמידים בפני מפגעים אפשריים ומצריכים תחזוקה פשוטה יחסית. העירייה מספקת גם קומפוסט לשתילה והדרכה. התושבים מצידם נדרשים לטפל בעץ בהמשך. משום שמדובר בפרויקט שמצריך שיתוף פעולה עם התושבים, אנחנו נעזרים ברכזי הקיימות בשכונות שהם הגשר שלנו לתושבים.

יש לנו יעד של 10 אזורי פעילות לשנה הזו, במסגרתם אנחנו רוצים להגיע ל-20 שכונות. תהליך העבודה מתחיל בסקירה ומיפוי כדי לקבל תמונת מצב. יש לנו צוות של סוקרים שעוברים בכל השכונה ומסמנים מקומות בהם ניתן לטעת עץ. כך מתקבלת מפת נטיעות של פוטנציאל העצים שניתן לטעת בחצרות בשכונה. לאחר המיפוי אנחנו מפרסמים את הפרויקט באמצעים הרגילים, ובנוסף כדי להגיע לכל תושב אנחנו מקיימים פעילות עם תנועות הנוער ותלמידים בבתי הספר, שממש עוברים מדלת לדלת כדי לספר לתושבים על הפרויקט. כל מי שנמצא עם חצר מתאימה מקבל פניה אישית. בנוסף, מקיימים דוכני הסברה בשכונות, במרכזים הקהילתיים, ומקיימים אירועים בקהילה בנושא.

התושבים שרוצים להצטרף לפרויקט נרשמים דרך טופס ייעודי, ובו צריכים לצרף תמונה של החצר כדי שנהיה בטוחים שהחצר מתאימה ויש בה מספיק מקום. במקרה שנדרשות התאמות אנחנו מתקשרים לתושבים ובודקים מה ניתן לעשות, חשובה לנו האיכות לא רק כמות העצים.

אנחנו מספקים גם מידע והדרכה, באמצעות סרטון וגם באירוע החלוקה עצמו יש עמדת הדרכה על סוגי העצים ונטיעה נכונה. אירוע החלוקה הוא ממש באווירת הפנינג, משולב בו גם אירוע נוסף כמו סדנת ייחורים או הרכבות. מתחילת השנה כבר חילקנו כ-600 עצים. האירוע הבא הוא ברמת ישראל, ואחריו קרית שלום ונווה עופר.

ראובן לדיאנסקי: תודה טל. זה מאוד חשוב. כדי לעמוד ביעד של 10,000 עצים בשנה, אנחנו חושבים שהפעילות בחצרות הפרטיות יכולה להוות כ-30% מכמות העצים השנתית שהתחייבנו אליה.

דניאל וינדיש, תושב: האם המרחב הציבורי הוא לא חלק מהפרויקט?

ראובן לדיאנסקי, סגן ראש העירייה ויו"ר הוועדה: על המרחב הציבורי אחראי אגף שפ"ע, כמובן שבשיתוף פעולה עם הרשות לאיכות הסביבה. אנחנו נקדיש את אחת מהישיבות הקרובות להתייחסות להקשר הזה, ונזמין את אגף שפ"ע שיציגו את התכנית שלהם.

הצגת תוכנית המוסכים הירוקים בתל אביב-יפו

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות: לרשות יש יחידה שלמה שאחראית על תחומי איכות הסביבה הקלאסיים: חומרים מסוכנים, רעלים, אסבסט, קרינה, זיהום אוויר, אקוסטיקה, אנרגיה ועוד. רועי אברהמון שיציג את תכנית המוסכים הירוקים מייצג את היחידה הזו.

רועי אברהמוף, ממונה קרקע ומים, הרשות לאיכות סביבה וקיימות, עיריית תל אביב-יפו: אני אציג את התכנית להפיכת המוסכים בעיר לירוקים.

אתחיל ברקע קצר: בתל אביב-יפו יש כ-250 מוסכים שעוסקים במכונאות כללית, והם עשויים להיות מוקד למפגעים סביבתיים עקב הזרמת שפכים וחומרים מסוכנים למערכות הניקוז והביוב ולתת הקרקע. מביקורים שערכתי במוסכים מצאתי שלל ליקויים והפרות סדרתיות, כמו שפיכת חומרים מסוכנים לביוב, אחסון לא נאות וכו'. הפיקוח על עמידה בתנאי הרישיון של המוסך מתבצע על ידי תחנות הרישוי השונות במעמד חידוש הרישיון. כלומר, בהיעדר פיקוח יזום המוסכים לא נבדקים בתדירות שהיא סבירה. לכן יזמנו מהלך שכולל פעולות לצמצום מפגעים סביבתיים ולעידוד מוסכים להפוך למוסכים יבשים וירוקים.

זה התחיל ממוסכים יבשים – כלומר מוסכים שאוגרים את השפכים ולא זורקים אותם למערכות הביוב העירוניות וגם לא למפרידי השמנים. היום יש כבר כ-50 מוסכים יבשים כאלה. המוסך הירוק זהו נדבך שהוספנו למוסך היבש. המוסך הזה ממחזר את כל התוצרים שלו – שמנים, ממיסים, אריזות, נוזלי קירור וכו'. המוסך גם מפריד פסולת, כי כבר קרה לנו שמשאיות תברואה עלו באש לאחר שפינו פסולת ממוסכים שבה היו חומרים דליקים. אנחנו דורשים ממוסכים הסכמי התקשרות לפינוי חומרים דליקים והסכמי פינוי למקומות מאושרים.

נדבך נוסף הוא חדשנות במוסך. מכונאות הרכב המסורתית הולכת ונעלמת. אנחנו מעודדים חדשנות בהיבטים של מעבר לטיפול ברכבים חשמליים, פריסת עמדות טעינה, עידוד ופרסום מקצועות האוטו-טק, וכמובן הסברה לעובדי המוסך. כל זאת בשיתוף עם איגוד המוסכים, שיחד איתם אנחנו גם מעבירים קורסים עם תכנים סביבתיים במכללות של איגוד המוסכים. המוסכים שהעובדים שלהם יעברו הדרכות, והלקוחות שלהם יקבלו הסבר על הפעילות הסביבתית, יקבלו את התו הסביבתי.

התועלות למוסך הירוק הן רבות:

- ערך סביבתי – מניעת זיהום קרקע, מניעת שפכים למערכות העירוניות, הפרדת פסולת, עידוד חדשנות, יצירת תשתיות לרכבים חשמליים והכשרה לאוכלוסיות יעד למשרות "ירוקות" במוסכים (אוטו-טק).
- ערך חברתי – תמיכה מקצועית למוסכים קטנים שפחות מדברים את השפה הסביבתית, שיפור איכות החיים בסביבת המוסכים והענקת ידע מעשי לבעלי המוסכים, התושבים והמבקרים בנושאים של איכות הסביבה.
- ערך כלכלי – הפחתת עלויות של אכיפה וטיפול במטרידים, חיסכון כספי משמעותי ושגשוג עסקי כפועל יוצא מכך.

שיתוף הפעולה שלנו עם תאגיד מי אביבים ואיגוד המוסכים – אנחנו פועלים להתנתקות של מוסכים ירוקים ממערכת הביוב שלהם כדי לשמור על התשתיות ולמנוע פגיעה פוטנציאלית. מהצד השני, פועלים מול איגוד המוסכים לקידום המודעות וההסברה למניעת מפגעים סביבתיים וכן לשמוע מהמגזר העסקי כיצד הם היו רוצים לראות את זה. כולם מברכים על זה כי זה תחום שלא טופל במשך שנים. בפרישה של 250 מוסכים בעיר אנחנו נראה שינוי גדול מאוד מבחינה סביבתית.

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות: לגבי מה שדובר פה על משרות של חשמלאים לרכבים חשמליים, והנושא הזה של עבודות "צווארון ירוק" – אנחנו פותחים בשבוע הבא קורס הכשרה לתחזוקת פאנלים סולאריים במרכז הצעירים ביפו, בשיתוף פעולה עם חברה לפאנלים סולאריים, שמתחייבת לקחת 5–8 צוותים לעבודה כבר בקיץ הקרוב בתחום. דבר שני, עשינו סדר בכל הפנצ'ריות בעיר כדי לוודא שכל הצמיגים מגיעים למיחזור ולא נזרקים לזבל. עבודה יפה שהסתיימה לא מזמן וממשיכה גם במוסכים שבהם יש תיקוני פנצ'רים.

דניאל וינדיש, תושב: האם יש נתונים לגבי ההיענות של המוסכים?

רועי אברהמוף: הרוב המכריע, כ-90%, מעוניין לעבור כי כלכלית זה טוב להם. זה חוסך עלויות פינוי וחוסך אכיפה. במיוחד לאור העובדה שאם הם לא מצטרפים אנחנו מתחילים בפעולות אכיפה. אני מניח שההיענות תהיה אפילו יותר רחבה כשנתחיל ממש עם כל המוסכים.

ראובן לדיאנסקי, סגן ראש העירייה ויו"ר הוועדה: הדברים הללו נשארים הרבה פעמים מתחת לרדאר והציבור לא מודע אליהם תמיד. לכן חשוב מאוד שאנחנו נשים על זה את האצבע ונמנע את כל פוטנציאל הזיהום והמפגעים שעלול לקרות.

לפני שבועיים הייתי במוסך ברחוב תושייה, שם יש צפרדע שאליה זורקים גם קרטונים וגם מכלי פלסטיק, היות שאין במקומות האלה הסדרה והפרדה של האשפה. עוד לא הספקתי לגלגל את זה הלאה לתברואה, אבל צריך לדבר על זה. כשאנחנו נכנסים לטריטוריה כזו, צריך להסתכל באופן הוליסטי על כל ההיבטים הסביבתיים. הרבה פעמים אנחנו תלויים ביחידות אחרות בעירייה, אבל חייבים להסתכל בצורה רוחבית, כי צריך שתהיה הפרדה במקומות האלה משום שמדובר בכמויות אדירות. צריך לתת על זה את הדעת.

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות: אנחנו גם ניכנס לזה, אני מכיר את המקום.

הרחבת פרויקט שכונות מקיימות

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות: נמצאת איתנו נעה רגב שמנהלת את התכנית והתחילה עוד לפני, והיא תציג את הסקירה כדי שנראה איזו דרך עשתה העיר מבחינה סביבתית בעשור האחרון. תכנית "שכונות מקיימות" ממחישה את הדרך הזו.

ראובן לדיאנסקי, סגן ראש העירייה ויו"ר הוועדה: אני מבקש רק שנישאר תחת ההגדרה של "שכונות מקיימות" ולא "עיר מקיימת". היתרון בשכונות מקיימות הוא בהנגשה של נושא הקיימות לתושב, וזה הכוח של הפרויקט הזה. כך אנחנו מורידים לרמת השכונה והבית המשותף את נושא הקיימות, וזה לא נשאר רק בתיאוריה ובמאקרו.

נעה רגב, מנהלת תכנית "שכונות מקיימות", הרשות לאיכות סביבה וקיימות, עיריית תל אביב-יפו: אחר צהריים טובים לכולם. זה בהחלט זמן מרגש בתכנית הזו, שבאה לקדם אורח חיים מקיים כדרך חיים מרמת הבניין, הרחוב, השכונה והעיר.

המטרה של התכנית, בין היתר, היא למנף את הדברים שקיימים כבר ברמת היום-יום של התושבים, והרבה מהם פועלים באופן תדיר: שוקי קח תן, גידול ירקות וכו'. יש הרבה עשייה גם ברמה העירונית, והמטרה היא לשלב את העשייה הזו כדי שזה יהפוך לדרך חיים – גם למי שמכיר את הנושא וגם למי שלא שמע עליו. הרעיון הוא שניתן יהיה לבחור באפשרות המקיימת כאפשרות הזולה, הנעימה, הנגישה, הנוחה והיעילה להתנהלות היומיומית. זה מחזק גם את הסולידריות בין התושבים ואת הקשר ביניהם לבין העיר.

היסטורית, התכנית התחילה ב-2012 בפיילוט נקודתי בדרום מזרח העיר, ברמת ישראל וביצרון, כדי לבדוק איך המודל עובד בפועל. לאור הצלחת הפיילוט, העירייה יצאה עם תכנית רשמית שנקראת "שכונות מקיימות" ולמעשה התחלנו לחבר בין מהלכים בשכונות מצפון עד דרום – מעוז אביב והדר יוסף, רמת ישראל, ביצרון, יד אליהו ושכונת שפירא – ולחבר תושבים פעילים ורעיונות עירוניים כדי לפתח ולהרחיב את הפעילות. העשייה הרבה והחיבורים עם התושבים שרצו להתחבר לדבר הזה, הביאו אותנו למנות רכז בכל שכונה שיתכלל את הפעילות. כמעט 10 שנים אחרי הפיילוט, כבר יש 10 רכזי קיימות, חלקם ברמה מרחבית, כלומר על כמה שכונות, כולל מנהלת קיימות ברמה אגפית שמונתה בשנת 2021. הנהלת העיר הגיעה להבנה שזה עובד כמודל עבודה עירוני, ויכול לקדם את נושא הקיימות בפתח הבית ואת האג'נדה העירונית כדרך חיים. מינהל קהילה פרוש בכל העיר, ואנחנו בשותפות איתם יכולים גם לענות על המטרות העירוניות של קיימות וגם על הצורך שעולה מהתושבים, וכך גם שביעות הרצון של התושבים עולה. אנחנו בעצם מביאים לשכונות ארגון כלים של קיימות – חקלאות, הליכה ברגל, צמצום צריכה, צמצום פסולת, מיחזור, גינות קהילתיות. זהו ההווה שמתוכנן אנחנו פועלות ופועלים לעתיד הרצוי ומאחלים עוד הרבה שנות פעילות מוצלחות.

ראובן לדיאנסקי, סגן ראש העירייה ויו"ר הוועדה: תודה רבה. צריך לומר תודה רבה למינהל קהילה שהם שותפים לפרויקט הזה. זו ליבת הפעילות של הרשות לאיכות סביבה בכל הקשור לפעילות. זה לא יעזור אם נעשה דברים נפלאים מתוך משרדי העירייה. בהקשרים האלה עלינו להיות נוכחים בשטח, בקרבת התושבים. זה מה שהפריקט הזה עושה. בשנים הבאות נגביר את הפעילות של שכונות מקיימות, בין אם ברמה שכונתית, רובעית או אזורית. המטרה היא להביא ליותר פעילות ממוקדת בקרבת הבית. הקורונה הביאה את ההבנה למקבלי ההחלטות שכל אחד צריך גינה או מרחב ירוק ופעילות מקיימת ליד הבית. יש בפעילות הזו עולם ומלואו של חיסכון בצריכה, מודעות לצריכה ולמיחזור, וזה חשוב שהציבור שרוצה את זה יקבל מאיתנו כלים והדרכה וגם את האפשרות לממש דברים שהוא רוצה, כל עוד הם בני מימוש. אנחנו פתוחים לכל הצעה ולכל פרויקט כדי לדון בישימות שלו. הרשות לאיכות סביבה היא גוף שמלווה את התושבים. רואים את למשל זה יפה בגינות הקהילתיות שהיא מפעילה בהצלחה, אבל יחד עם זאת, אם לא תהיה קבוצת תושבים שתהיה הכוח המניע בגינה זה לא ישרוד. כך צריך להיות – אנחנו נותנים כלים והתושבים מובילים את הפעילות.

דיון פתוח

נגה אלדור, תושבת שכונת נופי ים: העבודה היא באמת מרגשת. הדברים האלה הם חלומות שחלמנו אותם לפני 20 שנה באקדמיה, והנה הם הופכים להיות מציאות ושגרת חיים. נושא המוסכים למשל הוא אחד הנושאים שהכי חשובים לדעתי ואחד מאבני המפתח החשובים ביותר מבין המהלכים שאתם מובילים כאן. אני רוצה להתייחס לעניין הגינות הקהילתיות: בשכונת נופי ים הקמתי, בשיתוף עם מינהל הקהילה, גינה קהילתית. כפי שאמרת מאוד קשה להחזיק את התושבים חמש שנים ברציפות. יש פער בין ה"מגיע" לבי ה"שיתופי". האתגר שאני חווה הוא פער בין מינהל קהילה לבין מינהל החינוך. כשאני הקמתי את הגינה בנופי ים, עשיתי רצף הליך מאשכול החינוך ורציתי להרחיב את שטח בית הספר בעצם, ולעשות כיתות חוץ. לפני 4 שנים אמרו לי "מה פתאום", אבל היום בזכות הקורונה אומרים שאפשר. מאז כבר יצאו כמה כיתות, אבל הילדים בבוקר שייכים למינהל החינוך ואחר הצהריים למינהל קהילה, ולי אסור לתת אפילו מגרפה ששייכת למינהל קהילה למישהו

**ממונה על תחום איכות הסביבה,
קיימות ושיפור פני העיר (שפ"ע)
יו"ר סיעת "חי- חילונים ירוקים"**

ממינהל החינוך. כשאני כותבת לשירלי רימון, מנהלת מינהל החינוך, לצאת אלינו לגינות הקהילתיות ולהבין שהמרחב החוץ-בית ספרי הוא לא פחות חשוב מהמרחב הפנימי – אני נתקלת בחסם מאוד משמעותי. אני לא מצליחה לעבור את החסם של מינהל החינוך ולייצר ערוגות בית ספר ליד ערוגות קהילה. אסור לי.

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות ראשית, לחץ של אנשים תמיד הוא טוב למערכת, ותמשיכי. יש דברים שלוקח להם זמן להבשיל. קיבלנו אישור ותקציב ואנחנו יוצרים דרך בחמישה בתי ספר שבהם יוקמו גינות קהילתיות בתוך בתי הספר, שהן יהיו פתוחות גם אחר הצהריים לשימוש קהילה. יכול להיות שזה יהיה המקום לשינוי שאת מדברת עליו. יש לנו במקביל פעילות מוצלחת בגינת המשתלה, עם בית הספר המשתלה, שם בגינה מפעילים בצורה מסודרת פעילות שנתית.

הרבה פעמים דווקא עבודה מקומית נכונה נותנת פירות ואז מביאים את מי שצריך לראות איך זה עובד. ברמה המערכתית מאוד קשה לפעמים לעכל דברים חריגים.

נגה אלדור, תושבת: אני יו"ר הנהגת ההורים של "תיכונט" כבר שש שנים, והשנה נבחרתי להיות בוועד המרכזי של הורי תל אביב. אם אחת כמוני, שיש לה הרבה סבלנות והיא אדריכלית והיתה יועצת לסגנית ראש העיר לענייני תכנון ובנייה, לא מצליחה... כנראה שהבעיה קשה.

ראובן לדיאנסקי, סגן ראש העירייה ויו"ר הוועדה: היות שיש לנו תקציב לחמש גינות בית ספריות השנה, אני מציע, מבלי להתחייב על כלום, לעשות פעולה משותפת בין הרכזות של התחום והרשות. יכול להיות שאפשר יהיה לבחון הקמה של גינה אחת מתוך החמש בנופי ים.

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות: לא, נבחרו כבר בתי הספר ונופי ים לא ביניהם.

נגה אלדור, תושבת: אני אשמח לסייע בכל העיר, אני לא מבקשת לפתור לי את הבעיה בשכונה. שאלה נוספת ברשותכם – הקמתי את המרכז הקהילתי בחוף תל ברוך וקיבלנו מימון לזה ממנכ"ל העירייה. המטרה היתה לייצר מקום וירטואלי שלא נבנה בו בניין, והמפגש בין התכנים הוא זה שהופך אותו למרכז קהילתי. אנחנו צריכים הדרכה לתכנית של "החוף הנקי" – כיצד אנחנו כמרכז קהילתי מתהווה מיישמים את השמירה על החוף והוצאת הכלי החד פעמיים, והאם אנחנו יכולים להיות במה לדבר הזה?

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות: כל הכבוד על היוזמה וההתנדבות. גם במקרה הזה נעמיד את מי שאחראית אצלנו על תחום החינוך וההסברה, כדי לראות מה אפשר לעשות מבחינת פעילות.

נגה אלדור, תושבת: אנחנו ממש רוצים להיות הבמה שלכם להסברה, שאת ההדרכות שלכם תעשו אצלנו.

איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות סביבה וקיימות: גויסת לטובת המטרה. גם במעוז אביב נתנו לפעילות להקים "דק" שמשמש כמרכז קהילתי וזה עובד מאוד יפה. אנחנו נתחבר אלייך ונבנה את התוכניות בצורה מסודרת.

ראובן לדיאנסקי, סגן ראש העירייה ויו"ר הוועדה: היתה ישיבה מעניינת וחשובה. אני מודה לכל מי שנטל בה חלק
והציג. נתראה בהמשך.

הישיבה ננעלה

רשם: יפתח שוע